

Asiakirjan diaarinumero: 489/2022

Päivämäärä: 19.08.2022

Otsikko: Mänttä-Vilppula, Mäntän tehtaan osayleiskaavan ja asemakaavan muutos, osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Allekirjoittajat:

<i>Nimi</i>	<i>Allekirjoitettu tunnisteella</i>	<i>Allekirjoituspäivä EE(S)T</i>
Hinnerichsen Miia Kariina	Vahva	2022-08-19 12:05
Lyyra-Seppänen Anna	Vahva	2022-08-19 12:06
Katariina		

Tämä dokumentti sisältää:

- Etusivun
- Alkuperäisen dokumentin (tai dokumentit)
- Sähköiset allekirjoitukset. Nämä eivät ole asiakirjan sivuilla nähtävillä, mutta ovat sähköisesti liitettyinä.

Tämä tiedosto on sinetöity digitaalisella allekirjoituksella, joka toimii asiakirjan eheyden takaajana. Asiakirjamuoto tukee pitkäaikaista säilytystä.

[Allekirjoitettu asiakirja alkaa seuraavalta sivulta >](#)

PIRKANMAAN MAAKUNTAMUSEO

19.08.2022 DIAR: 489/2022

Mänttä-Vilppulan kaupunginhallitus
Kaavoituspalvelut
PL 69
35801 Mänttä

kaavoitus@manttavilppula.fi

Lausuntopyyntö 14.6.2022

**MÄNTTÄ-VILPPULA, MÄNTÄN TEHTAAN OSAYLEISKAAVAN JA ASEMAKAAVAN
MUUTOS, OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMA**

Pirkanmaan maakuntamuseolta pyydetään lausuntoa otsikon mukaisesta osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Samaan aikaan käynnistyvien ja samalle alueelle kohdistuvien osayleiskaavan- ja asemakaavanmuutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelma on aloitusvaiheessa yhteinen. OAS:t eriytetään kaavatyön edetessä. Suunnittelualue sijaitsee Mäntän keskustassa rajautuen Tehtaankadun ja Rinnepolun varteen sekä Laakkoselän ja Savonselän rannoille. Kaavoitustyön tavoitteina on mm. ratkaista alueen täydennysrakentamiseen ja rakennussuojeluun liittyvät kysymykset. Tutustuttuaan sille toimitettuun aineistoon maakuntamuseo toteaa seuraavaa.

Suunnittelualueen pohjoisosassa sijaitsee 1800-luvulla perustettu Mäntän paperitehdas, joka on osa Mäntän tehtaat ja yhdyskunta -nimistä valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä (Museovirasto, RKY-inventointi 2009). Mäntän tehdasalue käsittää Mäntänkosken äärellä sijaitsevat tuotantolaitokset: paperitehtaan, entisen sulfiittisellutehtaan tuotantolaitokset sekä voimalaitokset. Korkeatasoista teollisuusarkkitehtuuria edustavat vanhimmat tuotantorakennukset ovat osin 1800-luvun lopulta, valtaosa 1920- ja 1930-luvuilta.

Tehdusrakennukset muodostavat Koskelanlammen rannalle yhtenäisen punatiilisen julkisivumuurin, ja tehtaan piiput ja spriitehdas näkyvät maamerkkeinä laajalle alueelle. Merkittävien maisemallisten arvojen lisäksi rakennuksilla on merkittäviä kulttuurihistoriallisia ja rakennustaiteellisia arvoja. Tehdasalue liittyy kiinteästi vesistöön, ympäröivään Mäntän kaupunkiin ja sen tehdasyhdyskuntaan, jonka keskeiset kohteet, kuten pääkonttori, yhtenäinen Asemankulman asuinalue ja Mäntän klubin klassistinen kerhorakennus, sijaitsevat aivan suunnittelualueen tuntumassa. Tehdasalueen kerroksellinen rakennuskanta kestää myös täydentämistä, mikäli maiseman arvot ja olemassa oleva rakennuskanta huomioidaan. Vedenpuhdistuslaitosta ja muutamia vähäisempiä rakennuksia lukuun ottamatta suunnittelualueen eteläosa Pättiniemessä on rakentamatonta metsäaluetta.

Alue oli suunnitteluvaiheessa mukana vuonna 2019 voimaan tulleessa Mänttä#Vilppulan keskustaajaman osayleiskaavassa, mutta jätettiin kaavan ulkopuolelle hyväksymisvaiheessa. Alueesta on käytettävissä osayleiskaavaa varten laaditut rakennettun ympäristön ja maiseman selvitykset, joita on lisäksi täydennetty laatimalla ase-

makaavatasoinen tehdasalueen rakennusinventointi (Antikainen, 2021). Maakuntamuseo katsoo, että selvitykset ovat yleiskaavanmuutosta varten riittävät, mutta asemakaavanmuutosta varten Antikaisen inventointia tulisi täydentää kartta-aineistoilla, jotta inventoitujen ja arvokkaiksi todettujen kohteiden sijainneista ei jää epäselvyyttä, ja jotta suojelumerkinnet voidaan sijoittaa kaavakartoille oikein. Oas:n suunnittelualueelta laadittujen selvitysten listaan tulisi lisätä Museoviraston Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY 2009) -inventointi.

Mäntän tehtaan osayleiskaava-alueella sijaitsee kolme ennestään tunnettua arkeologista kohdetta: kivikautinen asuinpaikka Pättiniemi (muinaisjäännöstunnus 506010005) suunnittelualueen länsiosassa sekä kaksi muuna kulttuuriperintökohteenä muinaisjäännösrekisterissä olevaa historiallista asuinpaikkaa, kohde Keuruu (Mänttä) Pättiniemi (mj-tunnus 1000044078) puhdistamon kaakkoispuolella ja kohde Keuruu (Mänttä) (mj-tunnus 1000044079) Asemankulman alueella. Kohteiden nimi, suojelustatus, tyyppi, ajoitus ja muinaisjäännösrekisterinumero tulee jatkossa käydä ilmi kaavaselostuksesta. Kohteet tulee merkitä kaavakarttaan asianmukaisin suojelumerkinnein ja ottaa huomioon kaavan vaikutusten arvioinnissa.

Kaava-alueella on tehty arkeologinen inventointi vuosina 2013-2015 (Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy: Mänttä-Vilppula, osayleiskaava. Arkeologisen inventoinnin täydentäminen 2013 – 2014 sekä Mänttä-Vilppula, osayleiskaava. Arkeologisen inventoinnin täydentäminen 2015). Nyt käsillä olevan Mäntän tehtaan suunnittelualueen osalta mahdollinen arkeologinen lisäselvitystarve liittyy jo ennestään tunnettuihin arkeologisiin kohteisiin. Arkeologiset tutkimukset ajankohtaistuvat mahdollisesti siinä tapauksessa, että kohteiden alueelle tai läheisyyteen suunniteltaisiin muutuvaa maankäyttöä. Pirkanmaan maakuntamuseo esittää em. tapauksessa asiasta järjestettävän kaupungin ja maakuntamuseon välisen työneuvottelun.

Kaavaluonnokset aineistoinen pyydetään toimittamaan Pirkanmaan maakuntamuseoon lausuntoa varten.

Yksikön päällikkö

Anna Lyyra-Seppänen

Tutkija

Miia Hinnerichsen

Tiedoksi: Museovirasto/Kulttuuriympäristöpalvelut; Pirkanmaan liitto; Pirkanmaan ELY-keskus/Y-vastuualue/Yhdyskunnat ja luonto

MH/mh/kml